

И. СТАХОВЕКИ

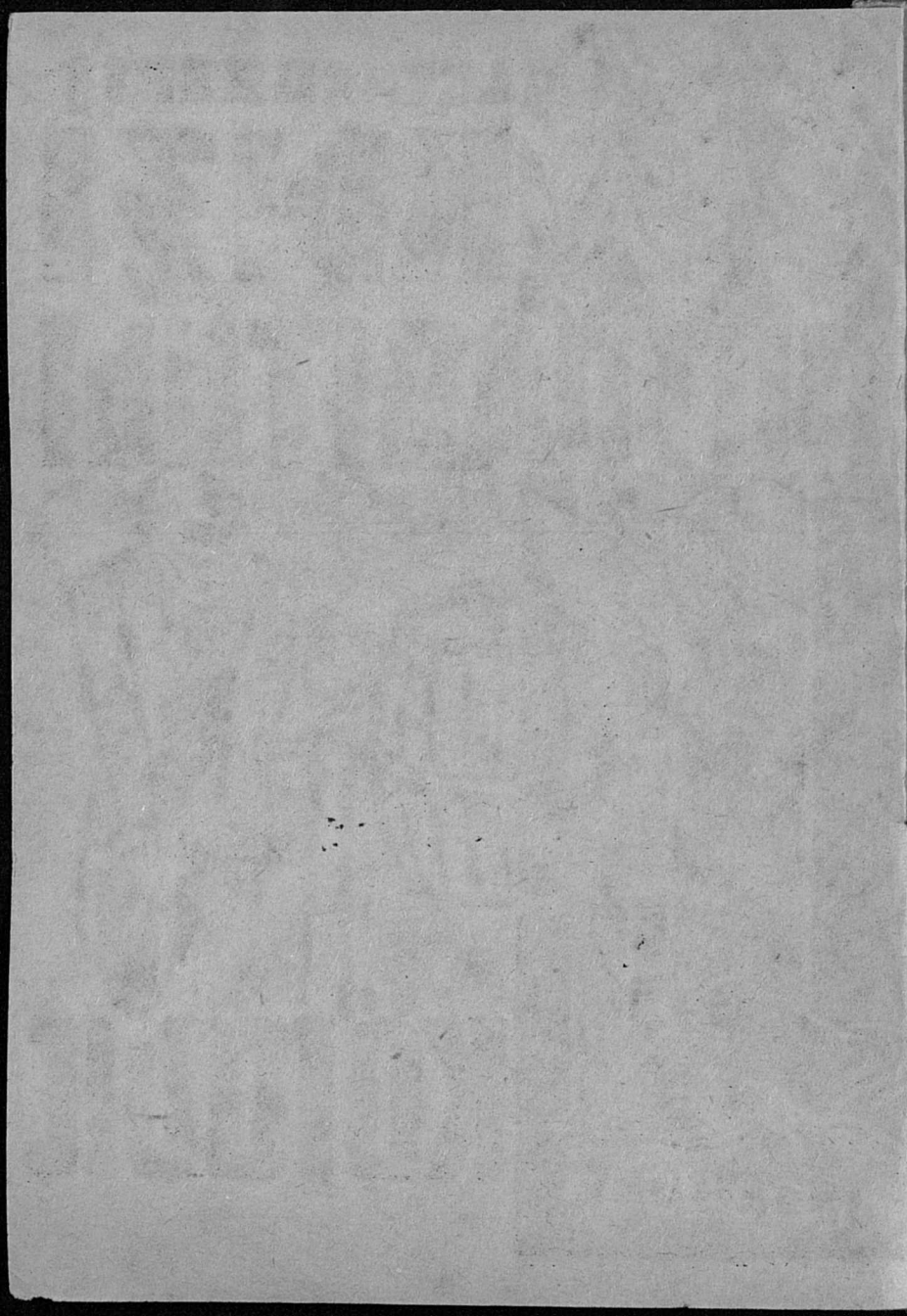
КДИЗИ

ПРОТРАВИТНЫ

КДИДЫС

КОМІ ГІЗ 1933

~~1929-9~~
~~22.~~ | | Коми-3
2-1120

I. СТАХОВСКОЈ

КЫҢИ ПРОТРАВИТНЫ К Ö J d Ы С

Г.П.Б. в Лнгр!

Ц, 1933 г.

АКТ № 382

КОМИГИЗ
СЫКТЫВКАР—1933

**И. Стаховский. Протравливай-
те семена. Перевод с русского**

Издание № 8. Заказ № 1667.

Упол. Обл. № А—1195.

Тираж 3000. 17/II-33 г.

Сдано в набор 25-I-33 г.

Сдано в печать

Редактор А. Елфимов.

Тех. редактор В Поляков

Стат. формат бум. 72×108, $\frac{1}{32}$, 1, 25, п. л. 59.348 знак.

Типогр. Коми ГИЗ'а, г. Сыктывкар, Коммунистическая, 2.

ВОҢКЫВ

1933-д воын Крајком индөд серти урожај кыпөдны колө 36 пр. Тажө лыдпасјассө олөмө пөртөм могыс, ВКП(б) Крајком да ВКП(б) Обком сетисны-нын большевистскөј индөдјас.

Сулалө боевөј мөгөн — кыпөдны урожај кыпөдөм вөсна вермасөмө став колхознөј да ужалыс јединиличник массасө, лөгөдны быд овмөсын бур качествоа көјдысјас, паскыда көзны сортовөј, протравливајтөм көјдысјасөн.

Урожај вөсна вермасөм өнија кадө лоө шөр мөгөн визму овмөс кыпөдөмын.

Стаховскөј јорт тајө ныгаас висталө да петкөдлө кушөм висөмөн да кызі висөны торја культурајас, индалө медколана меропријаттөјас, кодјасөс колө нуөдны быд колхозын, быд өтка олыс гөм да шөркөдө крестаналы.

КУЩОМ ВІСОМЈАСӨН ВІСО КӨЈЫС

Көјдыслөн, кызі і мукөд быдтаслөн ем аслас вiсөмјас. Тајө вiсөмјасыс зев вуҷа-наоҕ: најө өтi быдтассаң мөд быдтасө зев кокһа вермөны вуҷны.

Медса вуҷана вiсөм көјдыслөн—шомшеп (головня). Вiзму овмөсын шомшеп вајө ыжыд убытка. Сы вөсна өтi гектарыс быд во весшөрө вошө 3 центһер гөгөр. Гектар вылыс 10 центһер чукөртөм пыдди, чукөр-мө сөмын 7. Шомшеп вiсөм вөсна вогөгөрја урожајыс быд во вошө һекымын мiллон центһер.

Шомшеп—щак, кодi пөткөдчө быдмөг сокјасөн да код вылын сiјө оло. Тащөм щак-јасыс шусөны параһијасөн.

Шомшепөн вiсөм тус зев јадөвитөј сiјөс оз туј сојны мортлы, һи гетны скөтлы вердас вылө. Медса вреднөјөс шомшептөн вiсөм зөр да турунјас: најө со-јөм бөрын 12 час мысҕи пемөсјас вермөны кувны.

Шомшептөн висёны быдоикас нань быд-
тасјас, сiҗ-жө висёны i мукөд быдтасјас. Оҗi

1. Куз шомшепди вис-
мөм шобди шеп. Шепсө
богтома бурщ розјалигас
Туојасыс сени нди абу

2. Чорыд шомшепди вис-
мөм iс шеп

пөлөс быдтаслөн шомшепта висёмыс паска-
лө сөмын сiҗ-жө еикас быдтас пөвсө. Бог-
там пример пысди, шобдилөн шомшептөн
висөм вужө сөмын шобдилы, а оз вуж зөр

вылӧ либӧ id вылӧ. Сӓ-жӧ-i idлӧн вужӧ id
вылӧ, а оз вуж зӧр вылӧ либӧ шобдӧ вылӧ.

Буса шомшеп (пыльная головня) вӧсмӧ-
дӧ шобдӧ, id, зӧр, проса да туса сорго.

3. Зоньча шобдӧ шӧп

4. Чорыд шомшепӧн
вӧсмӧм шобдӧ шӧп

Буса шомшеп паныдаглывлӧ сӧмын Тур-
кестанын да Саратовскӧй рајонын.

Наньјаслӧн-кӧ кӧјдысјас вӧсмӧма шом-
шептӧн, секӧ шӧпјас вылыг ми адзам сӧд
росјас. Су розјалӧгӧн тајӧ росјассыс лӧбзӧ
шомшеплӧн бус да тајӧ бусыс пуксӧ быд-

тас қоріқјас былө. Тақі паскалө буса шомшеплөн вiсөм. Тусјас местаө вiсые шеп былө чужө шомшепса бус, кодi розјалигас лебчө му пастала. Нһаң idралiг кежлө шеп местаө колө сөмын куш iзасыс. Шомшеплөн-кө бусые вiсмөдас қоңвија быдтаслыг қоріқсө секи сiјө быдтасыс вермас-на сетны көјдыс, сөмын тајө көјдысыс лоас шомшептөн вiсмөма. Сетыс быдмас буса шомшептөн вiсые шеп.

Та сертi ми адзам, мыј шомшептөн вiсмөдыс щак быдмө тусын. Төв чөж тајө щакыс һекущөма оз вежсы. Тулыснас тащөм көјдыснас көзөм бөрын, кор быдмас, заводитас быдмыны секи буса шомшеплөн щакыс заводитө-жө быдмыны. Көзтөз-кө вiсмөм көјдыссө протравитан, секи шомшептөн вiсмөдыс щакыс кулө да сiјө быдтассыс лоас қоңвија шеп.

Чорыд шомшеп овывлө шобди, су, рiс, зөр, id да туса сорго вылын. Су вылын овывлө һөшта i гума шомшеп. Чорыд шомшеп шуөны дука шомшепөн. Тајө шомшепыс, тус былө сурөм бөрын, быдмө кыш пыщкас, тус местаас. Дука чорыд шомшеп почө адзыны сөмын сек, кор-һин шептыс воас полнөјөз. Вiсые шепјас кокһыдөс, сы понда һајө вескыда сулалөны, а қоңвија шепјас копыртчөны тус сөкта вөснаыс.

Чорыд шомшептөн вѣсыг шеп зоньца
шепјасөс вѣсмөдө сы динө Һмөдчылігөн. Та-

5. Гулән чорыд шомшеп.

6. Корлв кыштөм шомшеп

јө кокңида зев вермө лоны вартігөн. Тажө
сөд чукөрыс і шугө шомшеп зародышөн.

Велөдчөм јөз тајо шуоны спорајасөн. Шомшептөн вiсмөм туг ас пыцкас кутө 20 миллон гөгөр шомшептөн вiсмөдыс спораөс. Тајо спорајасыс зөңви́за туг вылө вескалом бөрын вiсмөдоны сiјөс.

Могара шомшеп шобди мiбө зөр чорыд шомшеп модаа-жө. Му вылыс сiјөс кокныда поңо төдмавны сөд јики сертi. Тајөн быдтас вермө вiсмыны му вылын мiбө вартiгөн.

Гадда (пузырчатөј) шомшеп кукурузалөн овмөдчө быдтас iзјас мiбө корјас вылас. Тајо шомшептыс јонжыка вiсмөдо корјасө. Најө чуқыртчөмөн вiжөдоны да гадјас-моз пыктөны. Сы понда кукурузалөн шомшепыс шусө гадда шомшептөн. Кор тајо вiсмөдыс щакыс воас, потө, гаддыс кiсөны сөд спорајас. Најө i вiсмөдоны зөңви́за кукуруза быдтасјасөс.

Кукурузалыс көјдыс протравитөм бырөдө сөмын сiјө вiсөмсө, кодi вөли сiбдома көјдыс дiнас. Вiсмөдыс спораыс шомшеплөн вермас сурны кукуруза корјас да iзјас вылө да вiсмөдны став быдтасө быдмигас Сы понда көјдыс протравливајтөм кынзи колө бырөдны кукуруза вылыс гадда пыкөсјасө кукуруза вотөзыс.

Шабдилөн бара-жө ем аслас пөлөс вiсөмјас. Медсасө напыс овлө: сiмөм, кемдөдөм, сiсмөм да с. в.

Шабди кӱдӱс протравитӱм сӱжӱ вӱжӱ
шабдиӱс вӱсӱмыс.

Сахарнӱж сӱекла вӱсӱ сӱмӱс вӱсӱмӱн.
Вӱсӱмӱм бӱрын коряс ылас тӱдчыны кутас

7. Протравитӱм сӱжӱ вӱжӱ вӱсӱмӱн.

кучык келыд-код чутјас. Корјыс мѳдас
 рудѳдны да космыны. Вужјыс кутас сѳд
 сисѳн сисмыны. Бобилѳн (фасоллѳн) висѳм
 шусѳ антракнозѳн. Тажѳ висѳмыс пырѳ кѳј-
 дыс пјас. Висыс бобі корјас вылѳ да јзјас
 вылас тѳдчыны кутасны руд чутјас, сѳд-гѳр-

8. Протравитѳм да протравитѳм шобѳі шеп.

дов рѳма. Бобі да аңкыщ лјствылѳ чужѳны
 сѳдов руд каяма чутјас. Ѳгурцы кѳјдысыс
 щѳкыда позѳ адзвыны руд чутјас. Сјз жѳ,
 ѳгурцы кѳјдыс-кѳ вѳлі висѳ, ѳгурцылѳн
 урожајыс вевѳтыссѳ сѳд чутјасѳн. Томатјас-
 лѳн да помјдорјаслѳн висѳмыс шусѳ бактѳе-
 рјазѳн. Тажѳ висѳм вѳснаыс помјдор кыш
 вылын кутас тѳдчыны руд чутјас.

Лук вісö жö шомшепöн. Корјас вылас кутас тöдчыны вомöна вічјас, кодјас тырöмаöс сöд шомшеп порошокöн.

Кушöм вісöмјас јылыс мi сорнiтiм, овлöны зев частö. Таыс кынзи на быдмөгјаслөн нöшта овлö уна пöлöс вісöмјас. Быд вісöм вынтöммöдö да щыкöдö быдтасјасöс. Та вöсна көзöм воэвылын став көјдысјастö быэ колö протравiтны. Протравлiвајтöмыс бырöдö вісöмсö да воöм көјдысыс лöö эонвiча.

ПРОТРАВЛIВАТÖМЫС ВОЭЖЫК ВЕСАВ КÖЈДЫСТÖ

Көјдыс протравлiвајтны заводiттöз колö көјдыссö весавны. Сы мoгыс көјдысјас лeзöны вејалка пыр, сортировка эмејка мiбö тријер пыр. Весавны көјдыс колö сы понда, медым протравiтны сöмын медбур көјдыссö, көзöм вылö шогмана көјдысјас.

Весавтöм көјдыс протравiтны абу выгöднö дај пöмзавыс сeг ещa лöö. Кыд, жугавлöм тусјас да јог көјдысјас весавтöг протравитiгөн öшјöны эонвiча көјдысö да оз сетны сылы составнас көтаслыныс. Секи вісöмыс көјдысыс оз i вермы бырнысö. Протравитöм көјдыс весалöм бöрын кoмыс кыдсö пöчö вердны пeмöсјаслы көрым пыддi. А протравитöм бöрын сiјö ознын пöч вердны некодлы, зев јадöвiтöј лoo-да. Көјдыс веса-

лөм бур сы вөсна, мыј весалөм көјдысөн көзөм содтө урожајсө.

Опытнөј станцијаяс төдмөдөмаөс, мыј көјдыс весалөм урожајсө содтө өчи центнерөз быд гектар вылө, а көјдыссө кө весавны да протравитны, секи урожајыд нөшта ыжыд лоө. Весалөм, висмытөм көјдысјас сетасны бур зөһвиза көјдыс. Протравливайтны колө **став көзны лөсөдөм көјдысјастө.** Көзігад-кө он став көјдыстө протравит, секи пөлзаыс сетыс нөчи оз ло. Протравиттөм да весавтөм көјдысөн кө көзан, муад сурасны уна пөлөс көјдысјас, шомшепөн висөм да мукөд висөм сетыс зародышјас. Тащөм көјдысјасыс петыс быдтасјас висмөдөны зөһвиза көзајастө.

Та вөсна көјдысјастө көзтөзыд весавны да протравитны колө став сиктјасөн. Гозмөд овмөс кө сиктын оз весав либө оз протравит көдыссө, вермасны щыкөдны став урожајсө сиктыдыс.

КЫЗИ ПОЗӨ КӨЈДЫСЈАС ПРОТРАВЛИВАЈТНЫ

Көјдысјас протравливајтны ем кујим способ: кос, жын кос да көтөдөмөн.

Косөн протравливајтөм јонжыка кокһыд көтөдөмөн протравливајтөм дорыс. Косөн протравливајтөм вөчсө уна пөлөс јада поро-

шокјасөн торја машинајас пыр мѣбө прөстөй бөчакын. Кос порошокјасөн протравитөм көјдыјас лөдны зев јадовитөјөг. Најөс әик һекыәи оз поә сојны мортлы һи скөтлы вердны. Кос порошокөн протравмивајтны колө сымында, мыјдта көсјан көзны көјдыс-сө. Таәи протравмивајтны поә заводитны јона воә көзны заводиттөә, шуам көә төлын.

Көтөдөмөн протравмивајтгөн көјдыссө суйөны јада раствора ва пѣјө; сѣи-жө поәө јада растворнас көјдыссө резны. Көтөдөмөн протравмивајтөм бөртѣ көјдыссө колө мөд-луннас-жө көзны, дыржык виәмөн најө вермасны әикөә шыкны.

Көјдыс, көтөдөмөн протравмивајтөм бөр-тѣ, абу јадовитөј, колассө сылыс поәө сетны скөтлы көрым вылө.

Жынвыјө косөн протравмивајтчө форма-лин сорасөн. Таәсө торја бур протравмивајт-ны ид да зөр көјдысјас, сыпонда, мыј про-травитөм мыстѣ поәө виәны мешөкјасын кык һефел мында. Совхозјасын да колхозјасын, көни емөг гырыс көјдыс запасјас, торја-һын колана жынвыјө косөн протравмивајтөм нуөдөм. Сѣјө сетө поәаналун воәвыс көјдыс-сө лөсөдны, һефел мѣбө кыкөс көзны заво-дитчытөә.

Жынвыјө косөн протравмивајтөм вөчсө таәи: бөстөны 2 кѣлограмм формалин, 10 прөцентсаә 20 прөцентөә вынаөс. Та мында

сорасыс лоо тырмана медем протравитны
1 тонна кӱдыс.

Формалин сорассӱ кӱтӱны торја при-
борӱ, — глобусӱ. Тажӱ глобуссыс резӱны
чукӱрӱн кулан кӱдыс вылӱ. Кӱдыс чукӱр
колӱ бура зырӱн гудравны. Сы бӱрын
кӱдыстӱ кӱтӱны сӱстӱм мешӱкјасӱ.

Тажӱ протравитӱм кӱдыссӱ поӱӱ вежон
мӱд кӱтӱтӱдыс виӱны мешӱкјасас. Жынывиӱ
косӱн протравливайтӱм уналаын-нын пас-
кыда применяйтчӱ.

1931-д воын-нын Наркомзем сетлис индӱд
косӱн кӱдыс протравитӱм сертӱ. Сӱжӱ индӱ-
дыс колӱ лоны 1 ӱнӱ-на вынаӱн. Медем тажӱ
протравлеӱӱсӱ вӱчны правиӱнӱжа да не
щыкӱдны кӱдыссӱ, колӱ став индӱдсӱ Нар-
комземлыс бура пӱртны олӱмӱ. Медем тажӱ
правӱлӱыс вӱли быд колхозын.

Тагы кынӱ кӱдӱ протравитӱм колӱ
нуӱдны меставывса агроном вескӱдлӱм
улын да пӱртны олӱмӱ сылыс индӱджассӱ.

КОСӱН ПРОТРАВЛИВАЙТӱМ

Косӱн протравливайтӱм вӱчсӱ углекис-
лӱж меӱдӱн. Сӱжӱ вузассӱ виӱж порошокӱн.

Углекислӱж меӱ пыӱдӱ поӱӱ богтны со
кущӱм порошокјас: малахит, порошок АБ
ныма, меӱдӱж купорос (ӱтӱ ваа мӱбӱ ватӱм),
парижскӱж желен да сӱбырскӱж шемшенкӱд
вермамыс протрава.

Углекіслөй медь мибө меднөй купорос бостоны 300 граммөн 1 центнер көйдыс былө, парижскөй зелен бостоны 50 грамм 1 центнер көйдыс былө.

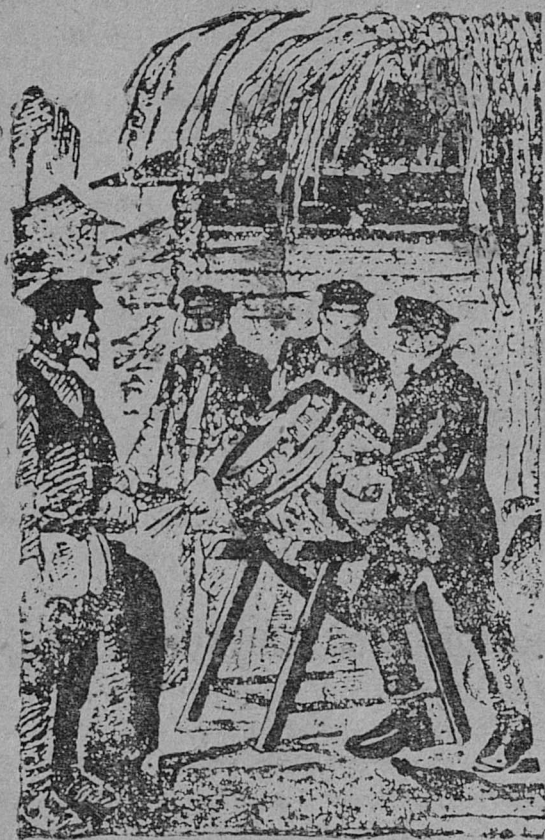
Сибирскөй протрава 1 центнер былө колө 100 грамм. Порошокјас, медем вөліны јона поснїос, кызі цемент, мед кокњыда позө соравны көйдыссө.

Кушөм көйдысјас колө протравмивајтны углекіслөй медөн?

Шабди көйдыс, кыштөм зөрлыс, сулыс да сорголыс. Сыыс кыңзі углекіслөй медь бырөдө шабди висөмјаслыс щакјассө. Шабди-лөн көйдысјас протравитчөны петасјас вїжө-дөмыс, рудөдөмыс, сїјас чегјасөмыс да шабди келдөдөмыс.

КЫЗІ ВОЧНЫ БӨЧКАЫН КОСӨН ПРО-ТРАВИТОМ

Бөчкаын косөн протравитны, бөчкасө колө бостны сещөмөс, медем вөлі топыда пөдлассө. Бөчка пыщкас кушта ногыс тув-јалөны өтік мибө кык планкі, медем көй-дысјасыс буржыка сорласіс протравитан веществоыскөд. Бөчкаө көйдыссө пуктөны жынјыс мибө $\frac{2}{3}$ мындаыс. Сы бөрын кістө-ны сетчө мыјта колө порошок көйдыс мында сертїыс. Вевтнас топыда вевтөны, медем порошокыс ортсө ез кіссы. Бөчкасө вїт

9. Косян којдѝс протравѝом

мінут чөж быглөдлөны жож куџа. Тајө кад-
нас көјдысыс бура сорласө порошокыскөд.
Углекислөј меџлөн бусыс вџө шомшеплыс
щаксө да спорајассө. Косөн протравитөм
нөшта поџө вөчны таџ:

Бөчкасө роџөдөны да сетчө вөчөны
чөрс, а чөрс помас вороп, кодөс пуктөны
торја станок вылө (на подставку).

Та бөрти-нын бөчкасө тыртөны көјдысөн
да кескалөны сџө порошоккөн. Таџ вөчөмыс
первојја индөм сертөыс торјалө сөмын сџөн,
мыј первојја вөчөм ногнас, бөчкасө жөжөд
быглөдлөны, а тани-нын воропөд бергөд-
лөны.

Бергөдлөны кык минут дыра, меџым өтө
минутас бөчкаыс вөлі бергөдчө 20-30 пөв.

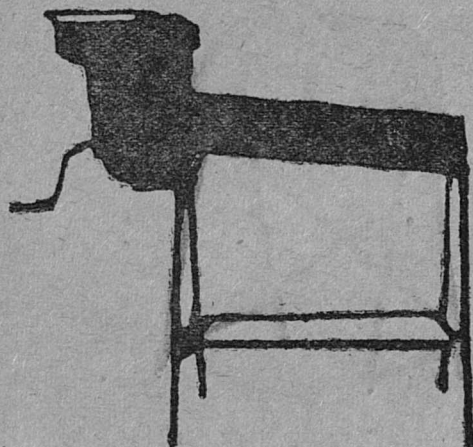
Сы бөрын протравитөм көјдыссө кистө-
ны бөчкаыс сөстөм мешөкјасө. Бөчкаө бара
кистөны көјдыс да углекислөј меџлыс по-
рошоксө.

КОСӨН ПРОТРАВИТАН МАШИНАЈАС

Уна көјдыс сөкыд протравмџајтны бөч-
каөн. Гырыс совхозјасын да колхозјасын
көјдыссө протравмџајтөны машинајасөн.
Тащөм машинајассө вөчөны мијан асланым
заводјасын. Вџму ужалан машинајас вөчыс
Новосібырскөј завод лөзө „Победа“ машина-
јас. Өтө часын „Победа“ машина вермө
протравитны кык тонна көјдыс.

Машинаөн протравитөм вөчсө таңи:

Көйдысјас протравитөм могоыс кистөны нароснөй көшө. Көшсаң најө летчөны жөлөб куза увлаңө, квајт гранја барабанө. Жөлөб куза летчигөн көйдысјас бостөны протравитан порошокисө да сорласөны ськөд барабанын.

10. Косөн протравитан „Победa“ нима машина

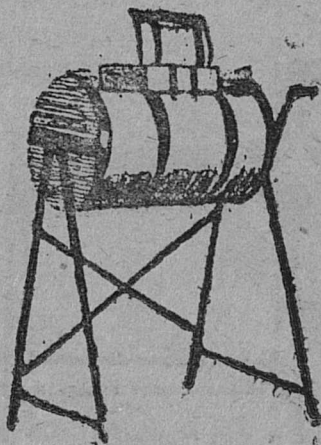
Барабанө вөчөма кујим вежөс (перегородка), кодјасөс сувтөдөма һоролөн барабанлы паныд. Тајө кујим вежөсыс көйдыссө кутөны да отсалөны порошокисөд буржыка сорласны.

Протравитөм көйдыссө барабаныс кистөны кожух раструбө, а сетыс сесса мешөкө.

„Победа“ машинаөн ужалгөн оз ков
вунөдны со кушом правілојас:

Роҕсө бусалан приборгыс оз ков колны
ыжда һи ічөта, а буреца.

Шомшепткөд вермасыс сібырскөј протра-
ваөн бусалгөн роҕыс колө лоны 2 мілліметра

11. Косөн протравітан машина

ыжда, мукөд порошокөн бусалгөн 1 міллі-
метра. Задвижкәсө колө топыда крепітны
вінтөн. Кос протрава кістсө көрөбкаө.

Барабансө бергөдлыны колө заводітны
өтщөщ көјдыссө кістігөн. Барабан бергөд-
лөны 60 пөв 1 минутөн. Первојја центнер
жынсө машина пыр колө лезны кык пөв.
Тажө вөчсө сы понда, медым барабан сөн-
гыс сібдөм порошокыс летчас.

Колө вѣдѣлмвны, медым бусалыс бара-
банын век вѣлі протрава петан роѣыс вос-
са. Заѣвѣжкыс да кѣшыс кыѣ мыѣ поѣо,
медым век вѣліны востѣма ыѣыдѣжыка.

Буссалѣм кѣдыссѣ колѣ кѣстыны васѣд
мешѣкѣ, медым јада бусыс ез лептыссы
вылѣ.

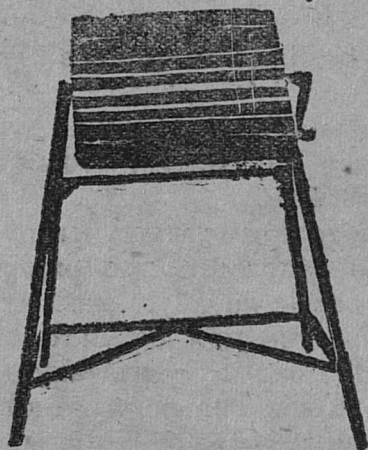
Уѣавны заводѣтѣгѣн машѣна сувтѣдѣны
ывлавылын сѣѣ арталѣмѣн, медым тѣв нуѣ-
дѣс јада буссѣ бѣкѣ.

Кѣдыс протравѣтны заводѣтѣгѣн уѣалыс-
јасыслы колѣ паставны предохранѣтѣлнѣ
маскајас. Маскаыс-кѣ абу, сек ныр ѣ вѣм
колѣ кѣртавыны кык пѣв кусыѣтѣм кѣтѣдѣм
чышјанѣн, јада бусыс ѣѣвѣѣалунлы вѣчѣ
зев омѣлтор. Сы вѣсна вескалѣ-кѣ нырад
лѣбѣ вѣмад, сек нырыс ѣ вѣмыс мѣдас
петны вѣр. Кѣѣ ѣ прѣстѣј бѣчкаын кѣдыстѣ
протравѣтан, век-жѣ лѣѣ ныр-вѣмтѣ кѣтѣдѣм
чышјаннад кѣртавыны.

Протравѣтѣм кѣдыссѣ кѣстѣны сѣстѣм,
ваѣн кѣтѣдѣм мешѣкјасѣ. Протравѣтѣм кѣ-
дысјас лѣѣны јадѣвѣтѣјѣс. Најѣс кѣѣтѣѣ быѣ
колѣ вѣѣны торјѣн, сѣстѣм помещѣѣѣын
да сы бѣрын оз-ѣын поѣ сорлавыны протра-
вѣттѣм кѣдыскѣд.

Кѣсѣн протравѣтѣм буржык кѣтѣдѣмѣн
протравѣтѣм дорыс. Кѣсѣн протравѣтѣгѣн
кѣдысјас чужанлунсѣ оз воштыны, а вош-
тѣм пыѣдѣ чужанлуныс налѣн сѣдѣ.

Совхозјасын да гырыг колхозјасын көсөн көјдыс протравитөм могыс „Нилов 2“ ыма машина лоө медбур. Сижө вермө протравитны өтї часөн 12 тонна көјдыс. „Нилов 2“

12. „Тремас“ заводса көсөн протравитан машина

ыма машина поңо закажитны Селхозснаб-женњө пыр.

Ныыжыд колхозјас вермасны ыбны „Идеал“ ыма машина. Тајө машинаыс вөчсө Ленинградскөј „Тремас“ заводуын.

КӨТӨДӨМӨН ПРОТРАВИТӨМ

Көтөдөмөн протравитөм вөчсө форма-минөн, меднөј купоросөн, пөг ваөн су іңас да кыңпу пөјімјасөн да іңвестковөј раство-рөн.

Кор да кушом кӱдӱсӱаслы таӱӱ воӱын
индӱм протравленьӱӱаснас поӱӱ протра-
витны?

Формалин вузавсӱ гӱтӱвӱӱӱн мӱтровӱӱ
мӱбӱ мӱтрӱынӱа сумеӱаӱасын. Формалиныс-
лӱн выныс колӱ лоны 40 прӱӱцент, мӱдно-
гӱн-кӱ шуны, 100 ӱкӱн вакӱд колӱ соравны

13. Бӱчкаын формалинӱ кӱдӱс протравитӱм

40 ӱкӱн формалин, секи лоас 40% формалин.
ӱтӱ мӱтра 40 прӱӱцента формалинӱн кӱдӱс
протравитӱм вылӱ сорлалӱны 300 мӱтра ва.
Тащӱм сорасыс тырмымӱн лоӱ 1 тонна

көйдыс протравитөм вылө. 1 центнер көйдыс протравитөм вылө колө 30 метр таяо сора-сыс.

Формалин сорао көйдыс яс протравитөны со кушөм висөм ясыс: чорыд мибө дука шомшептыс—шобди, id, пленчатөй зөр, су, сорго; пыза шомшептыс—зөр, су, броса; гадада шомшептыс—кукурузаос; антракноз-ыс—боби (фасол); чутясыс—аңкыщос. Хлопчатникос вуж висөмыс. Лук шомшепыс—лукос; рудов чутядсыс—огурцыос; бактерия-зыс—помидорос.

КЫҢИ ВӨЧӨНЫ КӨТӨДӨМӨН ПРОТРА-ВИТӨМ

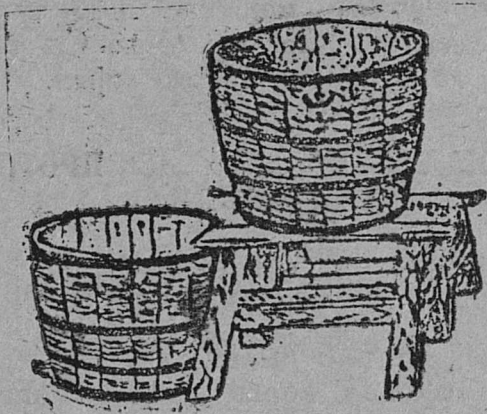
Формалин сорао көйдыс протравитны позо кык ногөн: өти ног—көйдысө суяны формалин сорао; мөд ногөн—көйдысө ре-зы таяо сора нас.

Формалин сорао көйдыс суялөм вөчөо тази. Бостөны кык пельса. Öтисө пуктөны жек вылө, а мөдсө жош вылө. Вылысса пельсаө кистөны формалин сораосө да сетчө-жө кистөны көйдысө. Ва вылас кыптөм тугяссө чукөртөны да лептөны пельсасыс, сийө кыптөм көйдысыс көзөм вылө оз шогмы.

Көйдысө формалин сораос колө визны 4 минутса 5 минутыс не дыржык. Сесса формалин сораосө вылысса пельсасыс кистө-

ны улысса пелсао. Вылыс пелсаас колөм
көйдиссө кистоны формалн сорасөн-жө мыс-
көм мешөкө. *

Көйдиссө позо кистны брезент либө
деруга выло, а вылысаңыс бура тупкыны
мешөкјасөн либө сиз-жө брезентөн. Мешөкын
либө деруга вылын көйдиссө колө визны
2 час.

14. Формалн сорасөн китбөдөмөн көйдис протравитөм
прөстөј способн

Сы бөрын көйдиссө кистоны вөсңыд
слөјөн мешөкө либө брезент выло да кистө-
ны сјјөс гож сајын. Мыј выло кистоны көјдис-
сө сјјө колө возыв көтөдны формалн со-
расөн-жө.

Тащөм способөн протравитөм көјдисјас-
тө колө көзны мөдлуңгыс не соржык; мөд

ногөн најө чужанлуносо воштасны. Көјдысто көтөдны пельсаын формалін сорасөн позо і мешөкөн сујломөн. Протравливајтигас мешөксө колө вөрөдыштны.

Тази мешөктө колө виэны формалін сорас пышкад 5 минутыг не дыржык. Сы бөрын сийөс лептөны да пунктөны пельса вылө, медым сорасыс рузалас мешөк пыщсыс. Көјдыс-јастө позо колны мешөкас мбө тупкыгсөны брезентөн 2 час кезлө-жө. Сы бөрын көјдысто колө кастыны гож сајын.

ФОРМАЛИНӨН КӨЈДЫС ПРОТРАВИ- ТАН МАШИНА

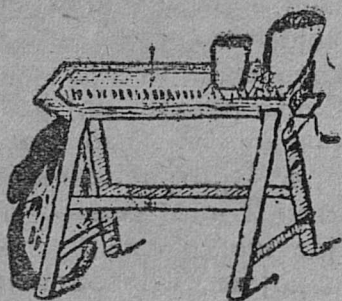
Көтөдөмөн көјдыс протравитөм могоыс емөс торја машинајас. Со кушөм тајө машинаыс:

Главнөј частыс сьлөн метрөн жынјөн куфта кымын вор, ворсө пунктөма кока жек вылө. Сы улын ем кык ведра. Өтөыс ыжыдыжык — көјдыс улө, мөдыс ічөтжык — формалін улө. Ыжыд ведраас ем көјдыссө вевтыны вевт.

Вор пыдөсас ем вал, бордјаса мбө жу-жыд виэтовөј нарезјаса. Тајө валыс бергалө вороп отсөгөн, кодөс лөгөдөма вор вескыд бокас. Вор шујгаладор бокас ем протравитөм көјдыслөн петан роз. Роз динас лөөдчө сөстөм, формалінөн көтөдөм

мешок. Мешокө кістөны протравитом кōйдыс.

Ташом машина вылын уж абу сōкыд. Ыжыд ведроо пуктōны кōйдыс, ічōтō кістōны формамін сорас. Сесса востōны ыжыд ведралыс вевтсō. Кор кōйдысыс пондас кіссыны, секі востōны кран ічōт ведралыс.

15. Кōтōдōмōн протравитчан машина

Ведралыс формамін сорас кіссō кōйдыс вылō.

Валсō бергōдлōмōн, формамінōн кōтōдōм туыс кіссō да матыгтчō бергаліг моз (віңтōн моз) петны.

Кōтōдōмōн протравлівайтōм могыс оңі паскыда паскаліс „Екстра“ машина. Тажō машинасō вōчōны „Красный металлист“ нїма заводуын. Тажō заводуыс Украинаын да Снєп-ропетровскын.

Формалиннӧн кӧйдыс резӧм — нӧшта прӧс-
тӧйжык. Кушӧм кӧйдысјас лӧгӧдӧма протра-
витны, кӧстӧны пу жоҗ вылӧ либӧ брезент
вылӧ. Вылыссаӧныс кӧйдыссӧ кӧскалӧны
лејка пыр формалин сорасӧн. Формалин со-
раснас кӧйдыссӧ кӧскалігас зырјӧн колӧ бу-
ра гудравны, медым ставыс ӧткоґа кӧта-
сіс. Секі колӧ виґӧдны, медым пыдӧсас ез
кол формалин сорасыс, колӧ-кӧ, сіјӧ вермас
щыкӧдны кӧйдыссӧ. Гудравны да кӧскавны
кӧйдыссӧ колӧ сіґі, медым став формалин
сорасыс ӧткоґа разалис дај јіґіс кӧйдысас.

Ӧві тонна кӧйдыс вылӧ колӧ 160 літра
формалин сорас. Протравитӧм кӧйдыс вевґты-
гӧ брезентӧн 2 час кеґлӧ, а сы бӧрын
костӧны сіґӧс шонді сајын.

Резӧмӧн кӧйдыс протравитны поґӧ сӧ-
мын секі, кор кӧйдысыс абу јона зараґит-
чӧма шомшептӧн. Јона висмӧм кӧйдысјас
сӧмын колӧ сујлыны формалин сорасӧ.

Формалиннӧн протравливајтігӧн оз ков
вунӧдны со кушӧм правилӧјас:

Нӧбны формалин сӧмын 40 прӧчента
літровӧј либӧ літрґынја сулмајасӧн.

Нӧбӧм формалин колӧ виґны бура туп-
кӧм сулґеаын. Формалин сорас-кӧ лӧӧ гу-
дыр, сіґӧс колӧ шонтыштны ӧеуна сетчӧґ,
кытчӧґ оз быр гудырыс.

Сорас вӧчігӧн колӧ бостны точнӧј вес-
кі, медым 300 літра ва вылӧ вӧлі 1 літр

формалыныг ез вѳв уна ны еща. Формалы-
сѳ-кѳ пуктан унжык, секі верман шыкѳдны
став кѳдыстѳ. Бостны-кѳ ещажык, сек рас-
творыс лѳѳ сещѳм вынтѳм, мыј оз вермы
выны шомшептлыг шакјассѳ да спорајассѳ.

Кушѳм лунѳ вѳчѳма сорассѳ да сјѳ лун-
нас-кѳ абу протравитѳма кѳдыссѳ, секі сј-
јѳн оз нын шогмы кѳдыстѳ кѳтѳдлыны.
Нѳшта колѳ бостны тѳдвылѳ сјѳ, мыј фор-
малын ѳеуна чинтѳ кѳдыслыг чужанлунсѳ.
Сы понда формалынѳн протравитѳм кѳдыс
кѳзјгѳн колѳ бостны ѳеуна унжык: быд со
центњер кѳдыс вылѳ колѳ бостны лшкѳ-
сѳ кык центњер.

КЫҒЫ ВІҒНЫ ПРОТРАВІТѳМ КѳЈДЫС ВЫЛЫГ ВІСМѳМЫГ

Медым вјҒны протравитѳм кѳдысѳс
шомшептѳн вылыг вјҒмѳмыг, сјѳ местасѳ,
кытѳнј кутасны кујлыны кѳдыс тыра ме-
шѳкјасыд, колѳ воэвыв весавны да резны
формалын сорасѳн. Зырјас да солокјас, код-
јасѳн кутасны ректыны кѳдыстѳ протрава
вѳчѳм бѳрын, сјҒ-жѳ кѳтѳдѳны да мыска-
лѳны формалын сорасѳн.

Кѳтѳдѳмѳн протравитѳм кѳдыс оз поэ
вјҒны кѳзыд местаын сы понда, мыј чужѳм-
луныс сылѳн чинѳ. Кѳзны заводиттѳз ма-
шјнасѳ бура колѳ чышкавны бусјасыс. Ма-
шјнаыслыс јашшјксѳ, кытчѳ кјстѳны кѳдыс-
сѳ, сјҒ-жѳ колѳ мыскавны формалынѳн.

КЫҢИ ПРОТРАВИТНЫ КӨҢДЫС МЕДНОҢ КУПОРОСӨН

Медноҗ купорос вузассө југыд-лөз рө-
ма кусөкјасөн. Сіјө нөшта шусө лөз ізјөн.
Медноҗ купорос кокныда сылө шоныд ва-
ын. Секи лө лөз рөма сорас.

Медноҗ купоросыг сорас вөчөны со кы-
зи: өти килограмм медноҗ купорос бостөны
100 метра ва вылө.

Купорос первој лезөны неуна бостөм
шоныд ва пыщкө да гидралөны сетчөз, кыт-
чөз став кусөкјасыс оз сывны ваын. Сы
бөрын васө содтөны сымда, медым сорасыс
лоас 100 метра. Бостам пример пыдди 2
килограмм медноҗ купорос-кө колө сывды-
ны, первој колө 10 метра бостны шоныд
ва, гидравны сетөни купорослыг кусөкјассө
да сы динө нөшта содтыны 190 метра ва.

Медноҗ купоросөн көјдыс протравитөм
вөчсө сізи жө, кыз и формалин сорасөн.

Торјалө-сө сөмын костөмнас. Купоросөн
көјдыс протравитөм бөрын пырыс-пыр ко-
лө костыны шонди сајын. Медноҗ купорос-
лөн сорасыс бырөдө со кушөм висөмјас
көјдысјасыс:

Шобди вылын—чорыд либө дука шомшеп;
Су вылын—шомшеп;

Id вылын—чорыд либө дука шомшеп; 1
Сахарнөй свеклө вылын—вужас да пыщ-
көс сiгмөмыс.

Меднөй купоросөн протравитөм көйдыс-
лөн чужомлауныс чiныштө. Сы могыс кө-
зiгөн колө көйдыстө бостны 5% гөгөр ун-
жык. Тазнад быд 100 центнер көйдыс вы-
лө колө содтыны 5 центнерөн унжык.

ПОГ ВАӨН МЫСКАЛӨМ

Пөс ва — медбур средство көйдысыс бу-
са шомшеп бырөдөм куфа.

Пөг ваөн көйдыс мыскалөм колө вөчны
градуснык отсөгөн. Оз поъ ваидлыс шо-
ныдсө мерайтны чуңөн.

Градусныкын стекланнөй трубка бокја-
сас ем виъяс. Најө петкөдлөны градусјас.
Виъясыслы воча сулалөны лыдпасјас, код-
јас индөны градусјаслыс лыдсө.

Шоныдыс трубка пыщкас ртутыс кып-
тө вылө. Кымын шоныд ваыс, сымын вы-
лө кыптө ртутыс. Ртутыд-кө сувтас 25-өд
лыдпас вестө—ваидлөн шоныдыс 25 гра-
дус, 30-өд лыдпас вестө кө, колө лыдды-
ны 30 градус. Ва мерайтны ем кык сiкас
градуснык — Реомјур да Целсија. Реомјур
градуснык вылын ем 80 виъ либө 80 гра-
дус. Тајө градусныкыслөн вылас ем шыпас.

Целсия градусник вылын — 100 градус.
Выліас — шыпас С.

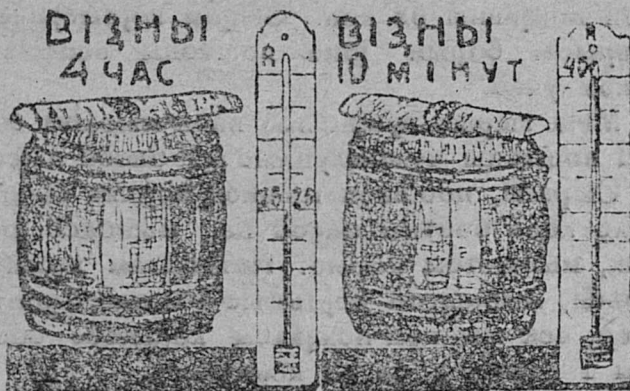
Тайо кык градусникыс оз жона торжавны. Сомын төдчаналуныс ыжыд, сы могыс колө точнөжа төдны, кымын градус шоныд да кушом градусник серти колө.

Ем-кө градусникыд, позө бостчыны пөс-ваон көйдыс протравитан ужө. Бостоны кык пелса. Овиас первој кістөны көзид ва да леzőны градусник. Сесса пелсаө кістөны шоныд ва сетчөз, кытчөз градусник оз пет-көд 25 градус Реомјур куза мибө 30 градус Целсия куза.

Шоныдсө выидлыс мерајтөм бөрын пелсаө леzőны мешөк көйдысөн. Мешөксө өшө-дөны пелса вылө крепитөм пөперега пу вылө, мешөксө колө өшөдны сізі, медым ескө сіјө ез інмы пелса пидөсас мибө бокас. Тазі көйдыс көтасө 4 час. Тајө 4 час чөжнас пелсаын колө дугдывтөг кутны Реомјур серти валыс шоныдсө 25 градусөз мибө 30 градусөз Целсия серти; сы могыс пелсасө төбөны мибө неунаон кісталөны пөс ва.

Көйдыс мешөк первојја пелсаын вијіг костыс лөсөдөны мөд пелса. Мөд пелсаад Реомјур градусник серти кістөны 45 градуса пөс ва мибө Целсия серти 50 градус.

Нтом час мыгты көйдыс лептөны первојја пелсаыс да пырыг-пыр сүйөны мөд пөс

16. Пёс ваён кэ́дыс мыскалём

ваон тыра пелсао. Мөд көйдыс мешөктө
визоны сомын 10 минут. Дас минут чөжнад
ваид көзавны оз-на удыт весиг өтү градус
мында.

Сы бөрын көйдыс мешөксө лептөны да
брезент вылын мбө мешөкјас вылын костөны.

Тажө шоныднас кызј индөма тајө кыга-
ас, ваон көйдыс көтөдөм зикөз быродө шом-
шеп. Но индөм сертыс-кө ваис лоө көзид-
жык, сјјө шомшентос бырөдны оз вермы.
Ваис-кө лоө пөсжык, сек көйдысыс шыкө
зикөз.

Сывөсна пөс ваон көйдыстө пожјалөм
колө нуөдны јона видчысөмон, агроном вес-
көдлөм улын. Омөл качествао кәйдыс пөс
ваон пожјавны оз ков. Сешөм кәйдысјасыд
пожјалөм бөрын јона воштөны ассыныс
чужомлунсө.

Мича гырыс тусјас пөс ваон мыскөм бө-
рад воштоны чужомлунылыс өтү дасөд пәјсө.

Сыради, пөс ваон мыскөм көйдыс көзөм
вылө колө бөгтны дасөд пәј мындасө ун-
жык, мыскытөм дорыс. Петкөдлам пример
пысды, мыскытөм көйдысыс-кө колө 1 цент-
тнер, сек мыскөм-пожјалөм көйдыссө бөг-
өны 1 центнер да 10 килограмм.

Сјјөс көзны колө мөдлуннас-жө пожјалөм
бөрын. Костигөн мешөкјас да местаыс мед
вөлыны сөстөмөс, мед ез вермы көйдысыс
вөсыны-портитчыны вылыс.

МЕД ПРӨСТӨЈ КӨЙДЫС ПРОТРАВЛЫВАЈТАН СПОСОБЈАС

Көйдыслыг унагакас јада порошокласөн да растворласөн зараза бырөдөм шүсө химическөй способөн. Но тајо химическөй способөн да пөс ваөн протравлыјтөм кыңаи нөшта-на ем прөстөйжык средствоіас, коді тугыг бырөдө заразасө. Тајо средствоіас-нас вөчсөны сөмын сек кор оз поз сузөд-ны химическөй веществоіас.

Медса прөстөй ногөн көйдыс протравлы-вајтөм вөчсө су ізас пөјімөн, кың пу пөјі-мөн, ізвеска ваөн лібө прөстөй сөстөм ва піын пожјалөмөн.

Пөіім сорөн протравлывајтөм. Возыв лө-сөдсө су ізасыг топавтөм пөјім лібө кың-пу пөјім. Пөјімыс пожнавсө пож пыр.

Даскык літра ва вылө бөстөны 1 кілог-рамм кыңпу пөіім лібө сы мында-жө су ізас пөјім. Первој пөјімсө сорлалөны 6 літра пөс вакөд, сесса сөдтөны нөшта 6 літра ва. Растворсө көзөдөны 25 градусөң Реоміур градусыңк серті да кістөны бөчкаө. Сесса бөчкаас кістөны көйдыссө да гудралөны сіјөс.

Пөіім растворын просалыг көйдыссө ві-зөны 8 час гөгөр, шөбділыг көјдыс 3 час, зөрлыг да ідлыг 5 часөң.

Протравлывајтөм вөчөны тащөм ногөн, первојја јүкөн зөр вылө, ід вылө да шөб-

ди вылӧ воеы 3 жүкӧн раствор; 1 жүкӧн про-
са вылӧ колӧ воны 2 жүкӧн раствор. Кӧй-
дыссӧ лептытӧчыс нӧштана ӧтӱкыс бура
гудралӧны, а сеега вӧмӱстӱ кунвасӧ кӱстӧ-
ны. Табӧрын кӧйдыссӧ мыскӧны сӧстӧм
ваӧн да сӧстӧм местаын кӧстӧны — брезент
вылын, жожын мӱбӧ вон вылын.

**Кӧйдысјас іъвесткӧвӧј растворын протрав-
лӱвајтӧм.** Со, мӱбӧ кыккӧ грамм кӧтӧдлӱ-
тӧм іъвестка вылӧ бостӧны ӧтӱ ведрa ва да
гудралӧны сетчӧз, кытчӧз оз артмы јӧвкод-
кыӧра. Тајӧ кыӧртӧм сорас пыщкас кӱстӧ-
ны кӧйдыссӧ Протравлӱвајтӧм вӧчсӧ сја-
жӧ, кызӱк пӧјӱм вытажкаӧн.

Почӧ прӧста мыскыны кӧйдыс сӧстӧм
ваын. Тајӧ способыд вӧчсӧ кӧзӧм вӧзвы-
лын. Став щакјассӧ ваыд оз мыскы, но
лыдыс налӧн јона чӱнӧ. Кымын јона кӧйдыссӧ
пожјалан, сымын ещажык колӧ шомшеп.
Пожјавлӧнысӧ пыржык вӱт кымын пӧв.

Пожјавсӧ пыржык прӧстӧј шӧркӧд ба-
кын мӱбӧ пелсаын. Пожјалгас кӧйдыстӧ ко-
лӧ бура гудравны. Совхозјасын да колхоз-
јасын ужсӧ ӧдӧдӧм могоыс кӧйдыссӧ кӧ-
тӧдӧны чукӧрын.

Туссӧ кӱсталӧны куӧа чукӧрӧ (вӧрӧкӧ)
да сјӧс кӱскалӧны пӧјӱм мӱбӧ іъвестъ раст-
ворӧн. Тусыс бура вӧрӧшитчӧ зырјӧн. Кӱс-
калӧмсӧ да вӧрӧшитӧмсӧ вӧчӧны унаыс, кыт-
чӧз тусыс ӧткода оз кӧтас. Табӧрын кӧј-

дыссö вевтвöны бречентөн да ыкымын час
кежлö колöны сiқи: проса 7 час кезлö, зöр
5 час кезлö, шобдi 3 час кезлö.

Медым бура кöтöдны (пожавны) став
кöйдыссö, öтi тонна кöйдыс кiскалöм вылö
колö 100 литра пöжим либö iзвесе.

Прöстöй способөн кöйдыс протравливайтöм
jöна еща вермö бырöдны заразасö. Сы
вöсна буржык пöмзуйтчыны химическöй про-
травливаньöөн — косөн, ваөн да медга jо-
насö **жынвыjö косөн.**

КЫҢИ КОТЫРТНЫ КÖЙДЫС ПРОТРАВ- ЛИВАЙТÖМСÖ

Колхозжасын кöйдыс протравливайтöм
котыртöм могоыс индыссö колхозникöс ли-
бö правленьöыс шленöс, кодi нуöдö от-
ветственност таjö уж куцаыс. Сijö i кутас
вескöдлыны таjö ужнад. Таjö jортсö ыстö-
ны виçму овмöс куца муныс районнöй курс-
жас вылö. Оз-кö поз таjöс вöчны, сек став
протравливайтан уж куца ужсö нуöдас мес-
тавывса агроном. Ужнас төдмасöм бöрын,
вескöдлыс сетö заказжас протравочнöй ве-
ществожас вылö: углекислöй медь, формалин,
меднöй купорос да мукöд вылö. Кöйдыс
протравливайтан стредстволөн колöмыс за-
виситö кöйдыс мында серти, кодöс лöсöдчö
кöзны колхоз.

Протравочной средствояссё колхозлөн колё тырмөдны не сөмын ас кәйдыслы. но і гөла да шөркоддема олыг крестаналы протравлівайтөм вылө, кодјас кәзіг кезлө пырасны колхозө. Сыгы кыңаі колхозлөн колё сетны отсөг кәйдыс протравлівайтөм куға і торја гөла да шөркоддема олыг овмөсіаслы.

Отпырјө колхоз вөчө заказ протравочной машинајас вылө. Протравочной средствоясыскөд щөщ колё нөбны і ужалысјаслы маскајас.

Машина-кө колхозјаслөн абу мібө најөкө абу тырмымөн став кәйдыссө протравлівайтөны, секи колё возыв лөгөдны бөчкајас косөн да ваөн протравлівайтөм вылө. Сја-жө колё дастыны брезентјас, сөстөм мешөкјас протравитөм кәйдысіас кісталөм вылө да пөг ваөн кәйдыс пожјалөм вылө, температурасө відлалөм могыг лөгөдны градуһнік.

Кәйдыс протравитөм куға руководітеллы отсөг вылө, колхозса правленнө сетө колхозчыкјасөс. Руководітел төдмөдө јортјасөс кызі колё протравлівајтан уж нуөдны. Табөрті нін группыс ставнас бөстчө ужө.

Кәйдыс протравлівајтан уж корө кужөм. Тані колё нуөдны чорыд тыш нөжјө вөрысјаскөд да мока ужалысјаскөд. Колө бура

Тодны, мы тѳкѳтѳ вѳдчытѳм уж, вермас
щыкѳдны став кѳјдыссѳ. Бура гѳлѳмгаъ да
кужѳмѳн уж нуѳдом сѳдтас урожај да сетас
бур кѳјдыс.

Протравмѳвајтны кѳјдыс колѳ ѳе сѳмын
колхозјаслы, но і став гѳла да шѳркоѳѳма
ѳтка олыг крестаналы.

Ыжыд ѳтсѳг кѳјдыс протравмѳвајтан уж
котыртѳм куѳа вермасны сетны Осоавлахѳм-
лѳн јачејкајас. Тащѳм јачејкајасыд колѳ ло-
ны быд колхозын да совхозын, быд ыктын.

Осоавлахѳм јачејкаса шленјаслы колѳ
нуѳдны крестана повсын ыжыд уж—кѳјдыс
протравмѳвајтомлыг колѳмлунсо вѳставлѳ-
мѳн. Тајѳ ужас налѳн колѳ кыскыны щѳщ
став ыктса гѳл да шѳркоѳѳма ѳтка олыг
крестанаѳс.

КОЛХОЗ ѳТСАЛѳ ѳТКА ОЛЫГЈАСЛЫ

Колхоз котыртѳ кѳјдыс протравмѳвајтан
уж і гѳла да шѳркоѳѳма ѳтка олыг ѳв-
мѳсјасын. Векѳдлыны кѳјдыс протравмѳ-
вајтомѳн ѳтка олыгјас пѳвсын колѳ ыктсѳ-
ветлы. Сјѳ щѳктѳм герѳы колхоз ѳѳѳѳ
протравѳчнѳј сѳредствѳјас да машѳнајас, лѳгѳ-
ѳѳ бѳчкајас. Бѳчкајас пѳѳѳ чукѳртны крест-
таналыг.

Такѳд щѳщ гѳл да шѳркоѳѳма олыг-
јаслы вѳставлѳны кѳјдыс протравмѳвајтомлыг
колѳмлунсо. Вѳчѳѳ ѳтувја сѳбрѳнѳѳѳ, кѳн

көйдыс протравмивајтны көсјысөм куҗа, став колхозө пыртөм крестана пөвсын пр митөны көсјысөм. Сіктсөвет индө ответственној вескөдлысөс, коді виқөдө кызі пөртчө олөмө тајө шуөмыс (постановленьһөыс).

Көйдыс весалөм да протравмивајтөм көқөм вылө, сіјө лоө зев ыжыд государственнөј да общественнөј могөн, сылөн колөмлуныс зев ыжыд. Колхозһыкјас гогөрвоисны тајөс. Но коло, мед гогөрвоисны щощ і сізжө гөм да шөркөдҗема олыс крестана, кодјас абу-на пыромаөс колхозө. Протравмивајттөм көйдысөн көқөм көқажас висмөдөны ортча көза пластјас (мујас), көні волі көқөма весалөм да протравмивајтом көйдысөн.

Ғерт, тајө ставсө олөмө пөртигон, пагкыда ковмас нуөдны социалистическөј формаа ужјас. Ордјысөм да ударһичество кыпөдо уж производительност. Совхозјас, колхозјас, отка олыс гөм да шөркөдҗа крестанаяс котыртоны ударнөј бригадаяс да чуксалөны мода-мөдсө ордјысөмо.

Ыжыд бур сетас социалистическөј ордјысөм і көйдыс протравмивајтан ужын.

Коді воқжык помалас тајө ужсо?

Коді буржыка котыртас тајө могсө?

Код му вылын ещажык јог да гагјас?

Көн буржыка муніс протравмивајтомыс?

Став тащөм торјас куҗаыс почо паскөдны социалистическөј ордјысөм.

ЈУРИДААЛЫГ

Листбок

Воџкыб	3
Кушџм виџмјасџн виџџ кџјдыс	4
Протравливајтџмыџ воџдык весав кџјдыстџ	12
Кыџи поџџ кџјдысјас протравливајтны	13
Косџн протравливајтџм	15
Кыџи вџчны бџчкаыи косџн протравитџм	16
Косџн протравитџм машинајас	18
Кџтџџџџџџ протравитан	22
Кыџи вџчџны кџтџџџџџџ протравитџм	24
Формалинџн кџјдыс протравитан машина	26
Кыџи виџны протравитџм кџјдыс вылыџ виџџџмыџ	29
Кыџи протравитны кџјдыс медиџџ купоросџн	30
Пџџ ваџн мыџкалџм	31
Мед прџстџџ кџјдыс протравливајтан способјас	35
Кыџи котыртны кџјдыс протравливајтџмсџ	37
Колхов отсалџ џткаџлыџјаслы	39

КОМИГОСИЗДАТ

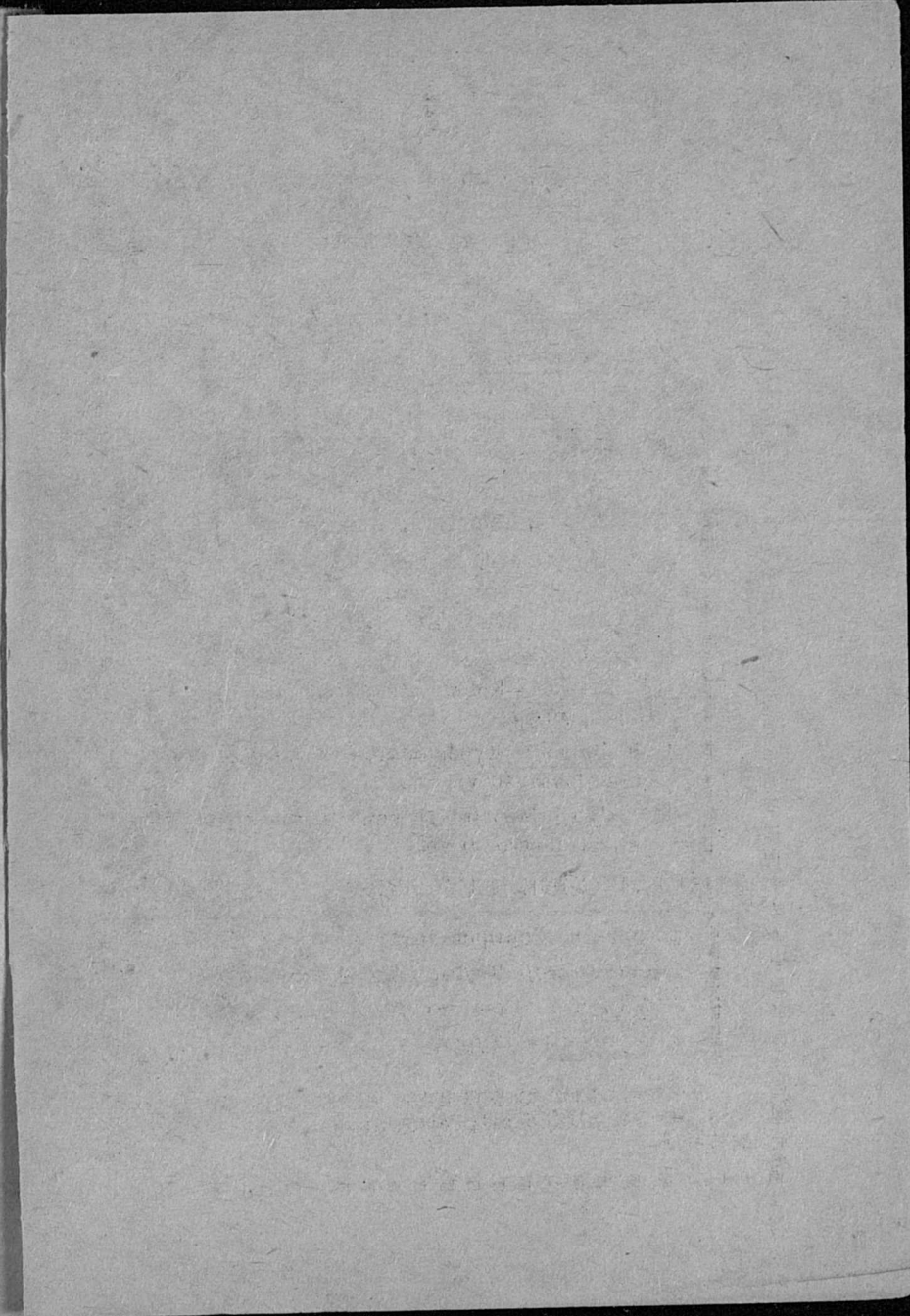
РЕТИСНЬ РЕЧАТЬСЯ ДА ВУЗАШСЭНЬ:

1. С. Красноторскöй—Вожвылын грабыв пуктас-
яс вофтом. доныс 60 ур.
2. В. П. Волконялов—Порө вöдтöмын отсöг.
3. А. М. Сигран—Кычi да мыж вöсна висö картофель.
4. Н. Н. даңилов—Зоотехническöй мероприяйтö-
яс колхозясын. доныс 60 ур.
5. Н. Н. даңилов—Жонмöдам молочно-товарибöй
фермаяс. доныс 35 ур.
6. П. В. Мишушов—Кычi бурмöдны скöтлыс рöд
доныс 60 ур.
7. И. С. Тасин—Кролик вижеяслы индöбяс,
доныс 40 ур.
8. Л. Осипова—Курöг пöжöм да пiансö дöзöри-
тöм. доныс 40 ур.
9. Налимов—Мерайтöмбi пемöсяслыс сöхта тöд-
малом. доныс 50 ур.

РЕЧАТАЖТСЭНЬ ДА РЕГЬД РЕТАСНЬ:

1. Жданов—Сортировкаяс.
2. Сртаховскöй—Кöжыс протравывайтöм.
3. Г. Группе—Минерала мувынсöданторяс.
4. Б. Мишервин—Турун.

КНИГАЯС ПОЗӨ СУЗЭДНЬ КОМИ ГИЗ МАГАЗИ-
НЬС ТАСЭМ АДРЕС КУЗТА: Сыктывкар, Коммунистi-
ческöй, 1.

донъс 50 ур.

13567

	Коми-3
	2-1120.